

վարչական հետ՝ այս օրերս վերջացաւ յոգուտ վանքին: Նահանգական դատարանը և պալատը խնդիրը վճռել էին վանքի օգտին՝ յատկացնելով նրան աւելի քան 700 դեսիատին անտառ: Գաւառահայկան պալատի պրօկուրորը այդ վճռի դէմ բողոքել էր սենատին: Յատկապէս այդ գործի համար Պետերբուրգ էր դնացել վանքի վահանայր Պողոս վարդապետ Տէր-Մարգարեան: Սենատը անհետանք թողեց պրօկուրորի բողոքը, և այսպիսով հողերը վերջնականապէս հաստատվեցին վանքի վրա: Պէտք է խոստովանել, որ Պողոս վարդապետը երկար տարիներ գովելի եռանդով վճռեց պետական գանձարանի դէմ: Նա մտադիր էր շատ նորոգութիւններ մտցնել այդ վանքում, և բացի դրանից, բանալ այնտեղ մի վանական դպրոց:

Երեսնի նախկին նահանգապետ Ֆրէշէ, ինչպէս հետագայում են Պետերբուրգից «Русскія Вѣдомости» լրագրին, նշանակված է ժամգարանների չէֆի օգնական:

Մեզ գրում են Պարիզից, որ Անատոլ Լըբուս-Բոլիս (Պարիզի ինտրիտուտի անդամ) յունիսի 9-ին (նոր տօմար) պէտք է կարգար մի դատախօսութիւն «Հայերի և հայոց հարցի» մասին: Այդ դատախօսութիւնը չուտով պէտք է ապագայի անանջին գրեցովի:

Յունիսի 1-ից սկսած ուղարկում ենք Նիֆի-Նովոգորոզ, Մամուլի Բիւրօյին «Մշակի» 2 օրինակ: Այդ մասին հարկաւոր ենք համարում յայտարարել, որպէս զի ցուցանալիս զանազան հայեր կարողանան օգտվել մեր լրագրից:

Երկրագործութեան միջնորդութիւնը ուղարկել է Վախագիտի գիւղատնտեսական բաժնին 50 պուդ առուց տի սերմ՝ կառուածաբաններին ձրի բաժանելու նպատակով: Բացի այդ միջնորդութիւնը հարցնում է բաժնի կարծիքը խոտաբույսերի սերմերի պահեստ բանալու և առհասարակ խոտաբուծութիւնը զարգացնելու մասին:

Նորբն, երբ խնդիր ծագեց, թէ գաւառական որ հաստատութիւններ կարող են աջակցել երկրագործութեան միջնորդութեան՝ զարգացնելու գիւղատնտեսութիւնը, շատ տեղերից այն կարծիքը յայտնեցին, որ այդ գործին կարող է լուրջ կերպով օգնել զեմսովօն: Միջնորդութիւնը ցանկանալով պարզել յարուցված խնդիրը՝ յանձնեց իրաւաբան և տնտեսագէտ Գ. Մազմուլին կազմելու մի ընդհանուր տեսութիւն այն բոլոր ձեռնարկութիւնների, որ ունեցել է գեմսովօն գիւղատնտեսութեան վերաբերութեամբ: Այժմ դուրս է եկել այդ հրատարակութեան առաջին մասը՝ «Обзоръ дѣятельности земствъ по сельскому хозяйству» (1865—1895) վերնագրով և պարտական է իր մէջ շատ հետաքրքրական և ուսանելի նիւթեր: Գրքի ընթերցանութիւնից մնում է այն տպագրութիւնը, որ յիշատի գեմսովօն կազմ է մեծ դեր կատարելու ժողովրդի արդիւնագործական զարգացման գործում: Այդ հրատարակութիւնը կունենայ էլի երկու հատոր:

Թիֆլիսի և Եկրոքի արական գիմնազիայում մայիսի 31-ին վերջացան քննութիւնները: Հաստատութեան վկայականներ ստացան 23 աշակերտներ, որոնցից հայերը 5 հոգի են: Ահա դրանց աղգանունները.— Բաղդուկ Գրիգոր, Զարգարով Միքայէլ, Ղազանգիւ Կարապետ, Շահազիզով Կարապետ, Յովակիմ և Էմիլով Գրիգոր: Երրորդ գիմնազիայում աւարտեցին 14 հոգի, որոնցից 7 հոգի հայեր.— Եւաքեանց Բաղդասար (արձաթէ մեղաւով), Մարգարեանց Գէորգ, Պապիկեանց Յովակիմ, Պիճիկեանց Յովանէս, Մարգարով Գէորգ (արձաթէ մեղաւով), Սպանդարեան Սպանդար (արձաթէ մեղաւով), Խախտով Երկոյանց.— Ալեքսանդրեան ուսուցչական ինստիտուտում աւարտեցին 19 հոգի, որոնք ստացան քաղաքային դպրոցների ուսուցչի կոչում: Ի դեպ ան Երրորդ գիմնազիայում աւարտեցին 12 աշակերտներ, որոնցից 6 հայուհիներ են՝ Բէգ-Նազարեանց Արուսեակ, Ղուկասեան Վարդուհի, Խիսանեան Օլգա (ոսկէ մեղաւով), Ներսէսեան Մարիամ, Տէր Գեորգեանց Նազելի, Տէր-Գրիգորեան Աննա:

Մամուլի գործերի գլխավոր վարչութեան կա-

ռավարիչ Ֆեօփանտով նշանակվել է սենատոր, իսկ նրա տեղ նշանակվում է՝ Մ. Սալոյիէվ, որ ներկայումս զինւորական միջնորդութեան մէջ պաշտօն է վարում և յայտնի է իր յոգուածներով եկեղեցական խնդիրների ու արուեստների պատմութեան մասին: Այդ յոգուածները ապագային են «Моск. Вѣдомости», լրագրում և «Русскій Вѣстникъ» ու «Палестинскій Сборникъ» ամսագրիների մէջ:

Յորդանան անձնները չեն գաղարում Թիֆլիսում նոյն իսկ ներկայ յունիսին, մինչդեռ ուրիշ տարիներ այս ամիսից սովորաբար սկսվում էր ամառնային անտանելի չողը:

ՇՈՒՇՈՒՅ մեզ գրում են. «Վերջերս մեզանում խօսակցութեան նիւթ է դարձել մի քտորմ-նելի գէպը, որ արանից մի քանի ժամանակ առաջ Գիշի գիւղի քահանան մի 11 տարեկան աղջիկ ամուսնացնում է նոյն գիւղացի հասակ առած մի մարդու հետ: Անցնում է մի տարի, տեղի են ունենում ամուսնական շատ տխուր պատմութիւններ: Եւ ահա մի օր գտնում են աղջկայ անհայտացած դիակը անկողնում: Գիւղացիներից ոմանք ասում են թէ աղջկիկը սպանված է ամուսնու ձեռքով, ուրիշները՝ թէ աղջկիկը յանկարծամահ է եղել: Թէ դրանցից որն է ճիշդ, դա ապագայում կը պարզվի, քանի որ գործը յանձնված է պրօկուրորին: Բայց որ աղջկայ մահը, յամենայն դէպս, անշուքահասութիւնից է առաջ եկել, դա արդէն բժիշկներից հաստատված յայտնի փաստ է: Տարաբաղդաբար, այս դէպքը հաղուագիւտ դէպքերից է»:

ԵԱՍՏԱՅՑ մեզ գրում են. «Մայիսի 26-ին Մոսկվայից այտուղ եկաւ մեր բանաստեղծ Սմբատ Շահաղիւր և միւս օրը տեղափոխվեց Գուրուֆ, ուր և մտադիր է մնալու հինգ ամիս»:

ԵԼԱՍԽԻՅ, յունիսի 1-ից, մեզ գրում են. «Ամբողջ Եւրոպայում ծածկված է ջրով: Կայարանից երկու վերստ հեռավորութեան վրա կանգնում են գնացքները և ճանապարհորդները տեղ-տեղ հալածվում են ջրով: Սպանդարեանի զանգեցնելով միմեկին զարգարել են, միայն թե թանրութեան և յարմար ծառայի ապրանքներն են տեղափոխվում հաւանքներով, որոնց զեկաւարներն են տեղացի թուրքերը»:

ՂՈՒՍԱՅՑ մեզ գրում են. «Թաղապետութեան առիթով այտուղ էլ երեք օր քաղաքը զարգարված էր զրօշակներով, իսկ երեկոները հրավառութիւն և լուսաւորութիւն կար: Բուշլաքայա փողոցի երկու կողմից յաղթական կամարներ էին կառուցել: Առաջին օրը Զէյնալ-բաղ կոչված այգիում հացկերոյթ կար, 3 մասի բաժանված, այն է՝ քրիստոնեաների, մահմադականների և հրէաների համար: Թաղապետութեան օրը յաւերժացնելու համար քաղաքը վճռեց ուսուցիչ երկու դասան դպրոցը վերածել երեքդասանի: Հայկերոյթի համար ամեն մի բնակչից երեքական բուրլի փող էր ժողոված»:

ԲԱՊՈՒԻ «Каспій» լրագիրը հաղորդում է, որ Բիբի-Ելքաթ կոչված տեղում, Թաղիկի նախնահանգում, այժմ խիտ է մի ֆօմտան, որ օրեկան սալիս է մօտ մի միլիոն պուդ մաքուր նաւթ: Նաւթի գինը 8 1/2 կոպէկ է:

ՂԱԶԱՍԻ գաւառից մեզ հաղորդում են. «Արտերը և մարգագետինները լաւ վիճակի մէջ են, միայն մի քանի տեղ հաջաբայներ վնասվեցին մասամբ կարկուտից: Վնասված է Ուզունթալ գիւղի ներքին դաշտերի մի ամբողջ գիծը»:

ԵՐԵՒԱՆԻՅ մեզ գրում են մայիսի 29-ից, «Արցախ օրը քաղաքային դոմայի դաշնիւում Բարեգործական ընկերութեան տեղական ճիւղի անդամները ժողովել էին՝ ընտրելու վարչութեան նոր անդամներ: Անախորժ տեսարան էր ներկայացնում այդ ժողովը, քանի որ հաւաքված էին 10 հոգի, մինչդեռ մեր քաղաքում ընկերութիւնն ունի 236 անդամներ: Ընտրվեցին հետեւեւ անձինք. Գ. Ղարաբաղեան՝ նախագահ, Ս. Աւետիսեան՝ գանձապահ, Ս. Տէր-Մարտիրոսեան՝ քարտուղար և Ա. Մինասեան՝ անձնափոխանորդ»:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՐԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ինչպէս երևում է, թիւրքաց կառավարութիւնը այժմ մի ուրիշ, նոր միջոցի է դիմել իշխանութեան պատրիարքին աստվարէլից հեռացնելու համար: Բաղարիայի Ֆիլիպոսով քաղաքում թիւրքական լրագրի մէջ այս օրերս տպվել է in-extenso մի նամակ, որը, իբր թէ Բաղապէս-տում կազմված «Հայկական կուս» ընկերութեան 250 անդամները գրել են իւմիլիան պատրիարքին: Այդ նամակի մէջ ընկերութիւնը յայտնում է պատրիարքին, որ նա գաւառն է, որ նա հայ ազգի կարստեան պատճառ դարձաւ և թէ կամենում է, որ ազգը փրկվի վերջնական ջնջումից, պէտք է անմիջապէս հրաժարական տայ և քաշվի մի վանք՝ այնտեղ ձգնելու համար: Մի և նոյն ժամանակ այդ ընկերութիւնը յայտնում է, որ նա իրան նպատակ է գրել ջնջել, ոչնչացնել բոլոր հայ յեղափոխականներին և պատժել նրանց, որոնք հայ ազգի փրկութիւնը չեն տեսնում սուլթանի անսահման բարոյական մէջ...:

Ինչ ասել կուզի, որ այդ՝ 250 հայերի կողմից ստորագրած նամակը նոյնքան ճշմարիտ է, որքան ճշմարիտ էին անցեալ տարի թիւրքաց Հայաստանի զանազան գիւղերից կորցած հորհակալութեան հանրադրիւնները և անվերջ ուղերձները...:

«Nord» լրագրի մէջ տպված է. «Գաննելով, որ Կրէտէի յուզումները առաջ են բերված այն քաղաքականութեան քննարկով, որը չէր զարգում խրատուել հայկական խառնութիւնները, երկու դաշնակից պետութիւնները, այն է ուսուցիչ և ֆրանսիական կառավարութիւնները, անկեղծ համակրութիւն տածելով դէպի յունական ազգը ընդհանրապէս և դէպի կրէտացիները՝ մասնատարապէս, պարտաւորութիւն համարեցին յանձնարարել Աթէնքի կաբինէտին՝ իր գործողութեան մէջ պահել չէզոքութիւն և չիտալութիւն և խորհուրդ տուեցին կրէտացիներին չափաւոր լինել: Ինչ վերաբերում է Բ. Ղարաբ, երկու կառավարութիւնները խորհուրդ են տուել նրան չուտով գահացում առ կրէտացիներին արդար պահանջներին»:

«Daily News» լրագրի մէջ տպված է անգլիական հիւպատոս Ֆից Մօրիսի կազմած ամբողջ տեղեկագիրը Ուրֆայի կառարածների մասին: Մանրամասն քննարկներից յետոյ, տեղեկագրողը գրել է այն եզրակացութեան, որ 1895 թ. դեկտեմբերի 16 և 17-ի կոտորածների ժամանակ հայերից սպանվել են 8000 հոգուց աւելի:

Կ. Պօլսից հեռագրում են «Daily News» լրագրին մայիսի 21-ից. «Հայաստանից եկած լուրերը, ընդհանրապէս խօսելով, աւելի լաւ են, քան առաջ, բայց յաճախ աւարաւորութիւնները և սպանութիւնները, որոնց ենթակայ են քրիստոնեաները Փոքր-Ասիայի զանազան տեղերում և տեղական իշխանութիւնների բռնած դիրքը անկարող են վստահութիւն ներշնչել: Բանասերութիւնները չարժանկւում են երկրի ներսում: Խաղաղական հիւպատոսի կառուցած խրճիթները Երիզալէի կաթօլիկների համար՝ արվել են մուսուլմանների ձեռքով»:

Հեռագիրն արդէն մեզ հաղորդեց կում Գուլուսովիւ ճառի համառօտ բովանդակութիւնը: Մայրաքաղաքի լրագիրներում տպված այդ հեռագիրը աւելի մանրամասն է, և մենք գտնում ենք աստիճանական արտաբեր գործերի միջնորդի ասածների մէջ հայոց հարցին կցած Երեւանի ներքողը: Հարկաւոր էր թիւրքական հոգեւորականութիւնը յայտնել, որ նա գաւառներում մտքից տանելի կարգեր և այդպիսով յայտնագործեց իր կենսունակութեան հաստատութիւնը: Եթէ չը լինէր այդ, թիւրքայի մինչև անգամ ամենալաւ բարեկամները, որոնց թուում է և Աւստրիան, անկարող կը լինէին խախտել նրա անկումը»:

Թիւրքայի, թէն այնպիսի տաքապալից դուրս մէջ, շատ լաւ քալում ունի. ամենքը չը տապալում են չոյի նրան, չողորմելի: Բայց նոյն իսկ թիւրքայի կը հասկանայ, որ աւստրիական

զիպումատի այդ ներքողը մի քաղաքական կեղծաւորութիւն է: Եթէ այդպէս է թիւրքայի, ինչպէս նկարագրում է կում Գուլուսովիւ, ապա ինչու Աւստրիան չէ վերադարձնում նրան Բոսնիան և Հերցեգովինան...:

«Новое Время» լրագրին հեռագրում են Լոնդօնից, մայիսի 27-ից. «Անգլիական լրագիրները լի են յուզիչ լուրերով թիւրքայի բոլոր կողմերից և գուշակում են օսմանեան կայսրութեան վերջնական կործանումը: Երիտասարդ-թիւրքերը տարածում են լուրեր այն մասին, թէ իբր իրանց կուսակցութիւնը վայելում է խէրիվի հովանաւորութիւնը: Կայրէսում խէրիվի մարդիկ յարձակում գործեցին «Նիլ» լրագրի խմբագրի վրա: Այդ լրագիրը նպատակ է ունենում սուլթանից: Յարձակվողները ձեռքաւարկեցին եղբայրական ոստիկանութեան ձեռքով, բայց լուրը Կրօմլէի պահանջմամբ՝ աղաւթեցին»:

Անգլիական «Daily News» լրագիրը յունիսի 3-ի համարում գեանդել է մի կտոր Եւլի բանաստեղծի գրուածքներից, որը շատ աջօղ կերպով է բնագործում այն ժամանակվայ թիւրքայի: Այդ գրուածքի ընթերցանութիւնից լրագիրը այն եզրակացութիւն է դուրս բերում, որ թիւրքը մնացել է նոյնը և այժմ թէ հայոց և թէ ուրիշ խնդիրներում:

«Daily News» լրագիրը հաղորդում է, որ լուրը Սուլթանին յունիսի 1-ին արտաքին գործերի միջնորդութեան մէջ երկար խօսակցութիւն ունեցաւ Կ. Պօլսից եկած դեսպան Սեր Ֆիլիպ Կերրիի հետ:

ԿՐԵՏԷ ԿՂԶՈՒ ԴԵՊՐԵՆԸ

Կրէտէի յեղափոխական կոմիտէտը, որ բաղկացած է 17 հոգուց, հրաւիրում է կղզու ազգաբնակչութիւնը չը վճարել հարկերը, այլ գործածել հարկերի համար յատկացրած գումար՝ կղզին թիւրքական լծից ազատելու գործի համար: Կոմիտէտը ստացել է մինչև այսօր հունաստանի համակրողներից 600,000 դրամով փող: Կրօմական նպատակներ հաջնում են և Եւրօպայի յունական գաղթականութիւնները: Յեղափոխական կոմիտէտը հրաւիրում է նաեւ Կ. Պօլսի յոյներին օգնել կղզուն: Այդտեղից 1000 լիւրացի աւելի փող է ուղարկված: Կրէտէ կղզու մահմետական ազգաբնակչութիւնը ստատիկ մտառանջվում է իր պարույնաքի և դաշտային աշխատութիւնների մասին, որովհետեւ փախել, ապաստանել է պահակախումբ ունեցող քաղաքներում: Շատ տեղերում մահմետականների տները քանդվել և այրվել են: Սուլթանը չափազանց զգուշ է յունաց պատրիարքից այն պատճառով, որ նա չը կարողացաւ խաղաղացնել կրէտացիներին:

(ՕԴ. ԼԻՏ.)

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐԻՒՄՅՑ

Վ. ան, մայիսի 7-ին
Նամակիս թուականն երկու օր առաջ կարմուր Աստուածածնի վանքը մի դէպք պատահեց, ամեն մը ի վեր 8 հայ հան ապաստանած էին, անխտապիւն մատուցութիւն կատարում Էրլաւով, կառավարութիւնը 177 գինուր զրկեց վանքը գանձել ձեռքաւարելու, թիւրք զինուորները ձեռնարկ մտացին, երկու օր դէմ առ դէմ կուռել վերջ: Ութը հոգի հայերէն անվնաս փախուտ տուին վանքին: Հիմակ թիւրք ոստիկանները վնասուածքի եւած են, կը մտնեն ամեն տեղ, տունները, խանութները, կը խուզարկեն, այդ մարդիկը գտնելու պատրուակով ձեռքաւարութիւններ կընեն և կը թալան:

Լեռներն ու ձորերը թիւրք զօրքերով պաշարում են, շատ տեղ հաղորդակցութիւն անկարելի դարձած է, նորանոր աղէտներու պատահումէն կը վախցուի:

Գիւղերում վիճակը անտանելի է. բան-գործ ձգած ամենքն ալ սպասողական վիճակի մէջ են, մտաւորաւ յարձակումներու սարսափին տակ ընկճված:

Սահ.

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍՎԱՍՏԱՆԻՅ

Սալ մաստ, մայիսի 5-ին
Ընթերցողներին արդէն յայտնի է, որ արանից 16 տարի առաջ, 1880 թվ. աշնան վերջերում,

Շէյխ-Իբրահիմը՝ քրդական մեծաբանակ խաժա-
մուստամբի ձեռք, Ասորիքի կողմէն Ուրմիայի
վրա յարձակում գործեց, և միայն հանգուցեալ
Շահի ձեռք առած միջոցներով յետ մղվեց, բայց
զորա հետ միասին, բաւական նիւթական վնաս-
ներ հասցրեց Պարսկաստանի ժողովրդին: Այս
անգամ էլ, իր հօր վրէժը լուծելու համար, Շէյ-
խի մեծ որդին Մարաստանի Սինէ քաղաքի վրա
յարձակում գործելու պատրաստութիւններ է
տեսնում, և, ըստ ուսման, արդէն պատրաստ է:
Սինէի պարսից կռակալը, այս օրերս, Շէյխի
անտեղի յարձակման մասին թաւաբեկ ընդհա-
նուր կուսակալին հետադարձ է, և արդէն, ընդ-
հանուր կուսակալի հրամանով Սալմաստի և խոյի
բանակներն ուղարկվեցան դէպի Սինէ: Պարսից
կառավարութիւնը իր պարտաւորութիւնը սրբու-
թեամբ կատարած կը լինէր, եթէ Սալմաստում,
իբրեւ սահմանապահ վրա, մի ֆոտի (հազար հա-
զի) զինուոր պահէր, քանի որ սահմանապահ
Գոթուր գաւառակի զինուորը, այն է՝ խմայիլ-
խանը՝ այս օրերս հարկ եղած տեղեր զինուորա-
գրուր ուղարկած էր, որոնց մէջ յայտնած էր, թէ
Սահմանապահ (սահմանապահ) քրդական
մի մեծ գիւղ) քրդերը մեծ պատրաստութեան
մէջ են...

Թիւրքաց սահմանը Սալմաստից 2 ժամ հեռա-
ւորութեան վրա է գտնվում. և այսօր այդ սահ-
մանների օսմանեան բաժնում գտնվող քրդական
աշխրհները, որոնց մէջ մի ժամանակ թաղաւո-
րում էր ժառանգական իշխանութիւն, այն է՝
հարթօջիղ՝ իկալներ, միւլանցիլ՝ հայաբան-
ցիներ, իկալներ և հարթօջիղների հետ, այ-
սօր բոլորովին փոխված, և մի այնպիսի համե-
րակ կերպով են գործում, որ մարդ ազնու-
թեամբ է մտիկ տալիս այդ վայրերիները տար-
բերակ միութեան վրա: Անհրաժեշտ է, որ պար-
սից կառավարութիւնը աչքի առաջ ունենայ
այդ հանգամանքն էլ:

Սարիարասիլը (հայերի համար կարգված յա-
տուկ դատարանը) այս օրերս Սալմաստի երեւի
հայերին հրաւիրել էր իր մօտ՝ խօսելու հանգու-
ցեալ Շահի յօրեւանի առիթով՝ երբ վերջանում
են կարեւոր խօսակցութիւնները, Սարիարասիլը
մէկէն ասում է. «պարսիներ, ես ձեզ հետ այսօր
ամբաստանված եմ...» ու զորանից զօրս է
բերում պարսկաբարբառ մի խնդրագիր, սրի
տակ ֆրանսերէն տառերով ստորագրված է լի-
նում Սար-գիւղի հայ-կաթողիկոսի մենաստանի
երկրորդական վանահայր—Մովսէս վարդապետի
անունը և ազգանունը: Խնդրագրի բովանդակու-
թեանց երևում է հետեւեալը, իբրեւ թէ մենք
հայերս, Սարիարասիլի հետ միասին, հայ-կաթո-
լիկներին պիտի կոտորէինք... Խնդրագիրը ու-
ղարկված է թաւրիղ՝ Նազըմ-Մուրադին, որը Սար-
իարասիլի և հայերի հասցէին յանդիմանական
մի նամակ է գրում, վերադարձնելով այդ լին-
դագիրը Սարիարասիլին: Մի քանի օրից յետոյ
այդ գործի համար օրինաւոր ընտելութիւն է լի-
նելու, եթէ ճշդվեն ի հարկէ, հայերը պէտք է
պտտովեն, ինչպէս պէտքն է, իսկ եթէ զրպար-
տութիւններ լինեն, պատասխանատու է հայր
Մովսէսը:

Ռ. Ա.

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒԹԱՅ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 31 մայիսի: Աւաղանների խումբը,
որը բաժնեց Եւրոպայի քրդական տեղիներին,
10,000 ֆունտ փրկանք է պահանջում սերբիա-
կան թարգմանի ազգականու համար, իսկ
ֆրանսուհու համար, որը ապրում էր հարեւում
Խղիդ-Քէօսկում, 15,000 ֆունտ է պահանջում:
Ֆրանսուհին գրեց սուլթանին, որը խոստացաւ
վճարել պահանջվող գումարը:

Թիւրքաց երեք բառալիւծներին, երբ ափ էին
իջնում Կանէյում, զբոսնեցին ազգաբնակիչնե-
րը հրացանաձգութեամբ հանդիպեց:

10,000 ֆունտ, 31 մայիսի: Անգլիական առևտրա-
կան ժողովները ներկայացրեցին բանկետում
Չէմբերլէյն ճառ. արտասանեց, որի մէջ ասեց.
«Բրիտանական կայսրութեան առևտուրը պարզ
պայպոց է այդ առևտրի նշանակութեան, առանց
որի կայսրութիւնը ոչ մի օր գոյութիւն չէր կա-
րող ունենալ: Այսպէս կարծւած է ոչ միայն այդ
փոքր կղզու ազգաբնակիչները, բայց նաեւ
և մասնաւոր անդրծովային Բրիտանիայից: Հռե-
տորը յորդորում էր կոյնիաների ամբաստան
կապերը, որ կապում են նրանց մետրոպոլիտի

և միացեալ կայսրութեան հետ և պահանջում են
ոչ միայն զգացմունքներ, բայց շահերի նոյնու-
թիւնը: Անգլիայի պետական մարդկանց պարտքն
է՝ կապ հաստատել կոյնիաների հետ՝ հաստատ
հիմքերի վրա:

10,000 ֆունտ, 31 մայիսի: Կրեմլից հաղորդում
են, որ հիւպատոսները հաւաքական, բոլոր ներ-
կայացրին Արքուշահ-Փաշային այն անտաքներ և
սառն վերաբերմունքի դէպ, որ զօրքերը ցայց են
տալիս ազգաբնակիչներին:

ԱՐԶԱՎԱ, 1 յունիսի: Խոսիլու և Տերեւալոյ
կայսրանից մէջ խորտակվեց պատասխան քննա-
քնն, որ գալիս էր վարչակալից: Չարգիւցեցին մար-
դարար 8 վազմունքը Սպանիայէ 1, վերաւոր-
ված են 30, նրանցից 5-ը ծանր: Պատար, բա-
զած և վերաւորվածներին տարան Բրէստ:
Գնացքների երթիկներով զազարած է:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 յունիսի: Երէկ Գում Գափիում մի
հայ, մասնաժողովի յանձնարարութեամբ, փորձ
խորձեց ստիկանական կոմիտար Մարգարի կեն-
քի դէմ և ծանր վիրաւորեց նրան: Ոստիկանու-
թիւնը հետամուտ լինելով նրան, հայը ինքնա-
սպանութիւն գործեց:

Սերբական թարգմանը, սուլթանի աղիւտան-
աների ուղեկցութեամբ և աւագանների պահա-
նած գումարով ճանապարհ ընկաւ Եւրոպա՝ տի-
կիներին ազատելու համար:

Թէ՛՛՛՛՛՛՛, 1 յունիսի: Շահի անդամիկ որդին՝
Սէհմէդ Ալի-Միրզան թաղաժառանգ է յայտա-
բարկւած:

10,000 ֆունտ, 1 յունիսի: «Times» լրագրին կա-
նէյից հեռագրում են, որ մայիսի 29-ին այնտեղ
հրատարակվեց սուլթանի չրջաբերականը: Այդ
չրջաբերականը սպառնում է օրէնքով որոշու-
ած նախկին պատմիկներին ենթարկել նրանց բո-
լորին, որոնք խոսնակութիւններ են առաջաց-
նում, լինեն նրանք մասնատական թէ՛ զբոսնե-
րան, և վերջապետութեան մէջ ստված է, թէ
սուլթանը ցանկանում է պաշտպանել իր բոլոր
հպատակների կենսաւրը և գոյքը:

ՊԵՏԵՐՈՒԳ, 2 յունիսի: Բիւլայի պոլիտեխ-
նիկական ուսումնարանը պոլիտեխնիկական ինստի-
տուտի է վերածված: Պրոֆեսորներին և ուսում-
նաւարաններին պետական ծառայութեան իրա-
ւունք է տրվում:

ՊԱՐԻՅ, 2 յունիսի: Յունիսի 1-ին տեղի ունե-
ցաւ Քիւլ-Սիմօնի թաղաւոր: Ներկայ էին բոլոր
միւնիստրները, հանրապետութեան նախագահի
ներկայացուցչի հետ միասին, և զիպոմատիա-
կան մարմին շատ անդամներ: Գերմանական
դեսպան կամ Միւնստեր եկաւ թաղաւոր ծաղիկնե-
րի մի հազարի շրջից պատկով, որ ուղարկել էր
գերմանական կայսրին:

ԲԵՐԼԻՆ, 2 յունիսի: Բէլլատագն ընդունեց
Տուէրի առաջարկութիւնը, որով պէտք է մասնա-
ւոր մասին կայսերական օրէնք մտցնել Լիւքսա-
մբուրգի օրէնքներով:

ԱՍՄԱՐԻ, 2 յունիսի: Մայիսի 31-ին վերջա-
ցաւ Բարատիէրի գործի դատաստանական քննու-
թիւնը: Դատաւիճիւր դուր եւ չէ յայտարարված,
բայց լուր կայ, թէ Բարատիէրի արդարացրված
է, չորսին ձայների հաւասար բաժանման:

ՄՈՍԿՎԱ, 3 յունիսի: Չէրոգորիայի իշխանը
հորհրդեց պրոֆէսոր Ջախարիին Գանիէի չքա-
նանի I աստիճանը:

Ս. ՊԵՏԵՐՈՒԳԻ ԲՈՐՈՍԱ

Մայիսի 31-ին

Ընդունի վրա 10 ֆունտ արծէ . . .	94 ր. 15 Կ.
Բերլինի վրա 100 մարկ . . .	45 ր. 92 1/2
Պարիզի վրա 100 ֆրանկ . . .	37 ր. 32 1/2
Ռակի . . .	7 ր. 50
Մաքսային կուպոններ . . .	149 ր. —
Բորսային դիսկոնտ . . .	5 ր. 70
40/0 պետական րէնտ . . .	99 ր. —
Երբէք 50/0 առաջին փոխառութ. . .	285 1/2 ր. —
— երկրորդ . . .	252 ր. —
50/0 գրաւ. թղթ. ապն. կալ. բանկի . . .	212 ր. —
50/0 պետական երկաթուղ. րէնտ . . .	100 1/2 ր. —
40/0 ներքին փոխառութեան . . .	93 3/4 ր. —
41 1/2 0/0 գրաւ. թղթ. ապն. կալ. բանկի . . .	101 ր. —
Ազն. կալ. Պետ. բանկի խաղաղութ. . .	— ր. —
41 1/2 0/0 վկայակ. դիւղ. հոդ. բանկի . . .	100 3/4 ր. —
Փոխ. կրքիւտ. ընկեր. մուտ. . .	— ր. —
Պետերբուրգի քաղաքային կրքիւտ. . .	101 3/4 ր. —
Ընկերութեան օրէնքացիներ . . .	101 1/4 ր. —
Մոսկուայի քաղաք. օրէնքացիներ . . .	101 ր. —
Օղէտայի . . .	98 3/8 ր. —
Թիֆլիսի . . .	— ր. —
Թիֆլիսի կալ. բանկի 60/0 . . .	101 1/2 ր. —
50/0 . . .	99 ր. —
Քաղաքային . . .	60/0 ր. —
50/0 . . .	99 1/2 ր. —

Խմբագիր՝ ԱԼԵԿՍԱՆԴՐ ԲԱԼԱՆԹԱՐ

Հրատարակիչ՝ ԱՆԴՐԵԱՍ ԱՐՄԻՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նախարան փոխադրված է Պանաթ-
իւնիսի փողոց, № 1, տուն Երեւանի-
ստանի:

Մետրոպ. քահանայ ՄԵԼԵԱՆ

(№ 62) 3—3

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԴՈՐ
ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ

(Կուկիա, վարձագովի արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի

կիրակի օրերից:

ԱՌԱՌՈՏՆԵՐԸ՝

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ—11—12 ժ. վիրաբու-
ժութեան, սիֆիլիս և վնասական հիւանդու-
թիւնների:

Դ. Գ. ՉԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին
և նեարքային:

Կին-բժիշկ ԴՈՒՆԱՅԷԼԱ-ԲՈՒԿԵՆԿՈ—10—11
ժ. կանանց և երեխ.:

Ի. Ֆ. ՊՐՈՏԱՍԵՎԻԻ—12—1 ժ. ականջի, կո-
կորդի, քիթի և կրծքի: Երկուշաբթի, չորեքշաբ-
թի և ուրբաթ:

Ա. Մ. ՓՈԼԿՈՒՆԵԱՆ—12—1 ժ. ներքին, երե-
խայց և նեարքային: Երեքշաբթի, հինգշաբթի
և շաբաթ:

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1 1/2 ժ. ներքին և երե-
խայց:

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ՝

ՊՐՈՏԱՍԵՎԻԻ—5—6 ժ. երեք, հինգ, և շա-
բաթ:

Ա. Մ. ՓՈԼԿՈՒՆԵԱՆ—5—6 ժ. երկուշաբթի
չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Ա. Գ. ԳՈՒԿՈ—6—7 ժ. Սիֆիլիսի, մէզի և
սեռական օրգանների: Երեքին և մարթի:

Ա. Գ. ԳՈՒԿՈ քիմիական և խոշորացուցական
հետազոտութիւններ է անում մէզի, խիւի, ա-
րեան, կաթի և այլն:

Վճար 50 Կ.: Համախորհրդի (Կոնսիլիումի) և
օպերացիայի համար առանձին:
Հիւանդանոցի վերաբնակ:

Բժշկապետ ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆ

ԳԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ
ԲԻՍ-ԳՈՒՏՄԱՆԻ

(Տնային կարիքների համար)

ՊՈԼԻՏԵԽՆԻԿԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԲՈՐՈՍԱ

նորոգում է հին, անշարժ, խաղաղած կահկարա-
ւիքը, պիանինո, բոյաներ, հայելի և ուրիշ
չրջանակներ, արկիկներ, տիկիներ և այլ յղկած
փայտեայ առարկաներ—չը դիմելով աստղծա-
գործի կամ օդրիկողի օգնութեանը: Գին՝ 1 ր.:

ՏՈՎԱՅԵԱՆ ԲԱԼԱՍՄ—միջոց ոտքի կոշտերից
(մոզոլներ), երւանդներից և կարուէ այլ առոյցներ-
րից: Հօգիւյեան բաղաժառ. առոյցացում է
ոտի կոշտերը, երւանդները և այլն, ամենակարճ
ժամանակում, արմատներով ուղեւորներով նրանց,
նա, տակալի, ցաւ չէ պատճառում: Գին՝ 60 Կ.:

Ծախվում է զեղարարական խանութներում:
Գլխաւոր պահակաւ Բարձրագոյն հաս-
տատված զեղարարական ապրանքների կով-
կաս. ընկերութեան մէջ, Թիֆլիս և Բագու:

(№ 22) 10—50

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆ

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի

կիրակի օրերից:

ԱՌԱՌՈՏՆԵՐԸ՝

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ—11—12 ժ. վիրաբու-
ժութեան, սիֆիլիս և վնասական հիւանդու-
թիւնների:

Դ. Գ. ՉԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին
և նեարքային:

Կին-բժիշկ ԴՈՒՆԱՅԷԼԱ-ԲՈՒԿԵՆԿՈ—10—11
ժ. կանանց և երեխ.:

Ի. Ֆ. ՊՐՈՏԱՍԵՎԻԻ—12—1 ժ. ականջի, կո-
կորդի, քիթի և կրծքի: Երկուշաբթի, չորեքշաբ-
թի և ուրբաթ:

Ա. Մ. ՓՈԼԿՈՒՆԵԱՆ—12—1 ժ. ներքին, երե-
խայց և նեարքային: Երեքշաբթի, հինգշաբթի
և շաբաթ:

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1 1/2 ժ. ներքին և երե-
խայց:

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ՝

ՊՐՈՏԱՍԵՎԻԻ—5—6 ժ. երեք, հինգ, և շա-
բաթ:

Ա. Մ. ՓՈԼԿՈՒՆԵԱՆ—5—6 ժ. երկուշաբթի
չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Ա. Գ. ԳՈՒԿՈ—6—7 ժ. Սիֆիլիսի, մէզի և
սեռական օրգանների: Երեքին և մարթի:

Ա. Գ. ԳՈՒԿՈ քիմիական և խոշորացուցական
հետազոտութիւններ է անում մէզի, խիւի, ա-
րեան, կաթի և այլն:

Վճար 50 Կ.: Համախորհրդի (Կոնսիլիումի) և
օպերացիայի համար առանձին:
Հիւանդանոցի վերաբնակ:

Բժշկապետ ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆ

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի

կիրակի օրերից:

ԱՌԱՌՈՏՆԵՐԸ՝

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ—11—12 ժ. վիրաբու-
ժութեան, սիֆիլիս և վնասական հիւանդու-
թիւնների:

Դ. Գ. ՉԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին
և նեարքային:

Կին-բժիշկ ԴՈՒՆԱՅԷԼԱ-ԲՈՒԿԵՆԿՈ—10—11
ժ. կանանց և երեխ.:

Ի. Ֆ. ՊՐՈՏԱՍԵՎԻԻ—12—1 ժ. ականջի, կո-
կորդի, քիթի և կրծքի: Երկուշաբթի, չորեքշաբ-
թի և ուրբաթ:

Ա. Մ. ՓՈԼԿՈՒՆԵԱՆ—12—1 ժ. ներքին, երե-
խայց և նեարքային: Երեքշաբթի, հինգշաբթի
և շաբաթ:

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1 1/2 ժ. ներքին և երե-
խայց:

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ՝

ՊՐՈՏԱՍԵՎԻԻ—5—6 ժ. երեք, հինգ, և շա-
բաթ:

Ա. Մ. ՓՈԼԿՈՒՆԵԱՆ—5—6 ժ. երկուշաբթի
չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Ա. Գ. ԳՈՒԿՈ—6—7 ժ. Սիֆիլիսի, մէզի և
սեռական օրգանների: Երեքին և մարթի:

Ա. Գ. ԳՈՒԿՈ քիմիական և խոշորացուցական
հետազոտութիւններ է անում մէզի, խիւի, ա-
րեան, կաթի և այլն:

Վճար 50 Կ.: Համախորհրդի (Կոնսիլիումի) և
օպերացիայի համար առանձին:
Հիւանդանոցի վերաբնակ:

Բժշկապետ ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆ

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի

կիրակի օրերից:

ԱՌԱՌՈՏՆԵՐԸ՝

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ—11—12 ժ. վիրաբու-
ժութեան, սիֆիլիս և վնասական հիւանդու-
թիւնների: